

Ekonomická krize III. - role psychologie a médií

Londýn 22.1.2009, 15:38

Podobně jako v životě, tak i v ekonomice platí, že čím více si připouštíme krizi, tím je horší. Spoustu subjektů a koneckonců i samotní lidé změnili v poslední době postoj z optimistického na pesimistický. Tento obrat nevěstí do blízké budoucnosti nic pozitivního.

Ekonomický pesimismus sebou přináší změny v chování spotřebitelů – v první řadě je to určitá opatrnost při nakupování. Pokud se navíc pesimismus promítne i do rozhodování firmy, omezí se investice, nábor nových zaměstnanců a podobně. Tím pádem se mírný pokles ekonomiky ještě více prohloubí.

Navíc celou situaci zhoršuje také to, že většina z nás nachází příčiny problémů v ekonomické krizi, což se v praxi právě děje. K čemu to vede?

Jednak zde hraje roli určitá rezignace problémy řešit, neboť si lidé řeknou: „ekonomickou krizi člověk nebo firma nevyřeší“ a jednak nejsou odhalovány skutečné příčiny potíží, což se v budoucnu může projevit mnohem hůře než současné době.

- Obchodní ředitel přijde na schůzi – obchodu se nedaří, všude je krize...
- Nemohu najít práci, situace je těžká v této krizi...
- Do restaurace nechodí tolik zákazníků, musíme propustit část zaměstnanců – doléhá na nás krize.

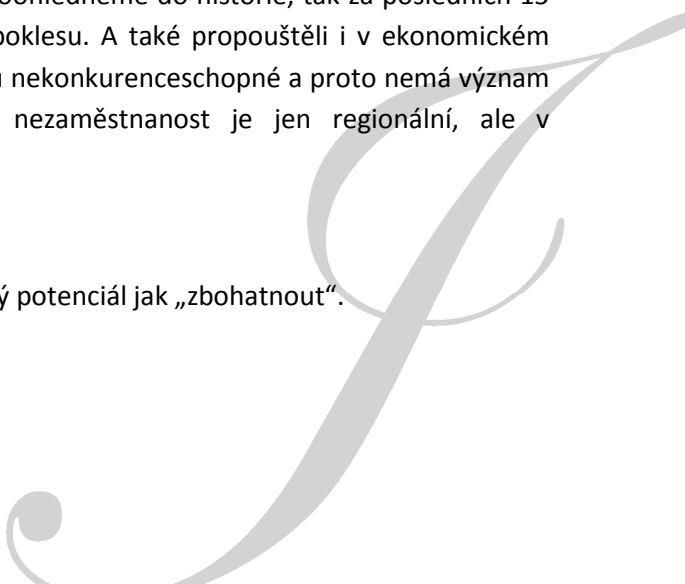
Toto mohou být případy, kdy zcela neoprávněně svádíme vinu na krizi, přitom příčiny potíží mohou být úplně jinde. Obchodní ředitel by měl spíše ověřit, svůj tým, jak prodává, zda třeba neodešel jeho nejlepší obchodník, nebo, zda mezitím nevyrostla nová konkurence, která se snaží je vytlačit z trhu. Když by takový ředitel zůstal u tvrzení, že za to může krize, tak by se taky mohlo stát, že zanedlouho bude firma v krachu.

Je skutečně příčina v krizi, když nemohu sehnat práci? Zkusme se podívat na naše požadavky, na naše schopnosti.

Restaurace může mít pokles zákazníků díky zhoršujícímu servisu, marketingu, kvality jídla, nebo také mohla vyrůst nová konkurence, aniž by o tom manažer restaurace věděl. A je to tedy věc krize? Když zůstaneme pasivní, tak se může stát, že brzy zkrachujeme. Krize za všechny potíže nemůže a ne vždy je realita stejná tak, jak ji popisují novinové články.

Zetor bude propouštět? Kopřivnická Tatra taky?? Pokud se poohlédneme do historie, tak za posledních 15 let tyto podniky krachovali při sebemenším ekonomickém poklesu. A také propouštěli i v ekonomickém růstu. Ať se nám to líbí nebo ne, je vidět, že tyto podniky jsou nekonkurenceschopné a proto nemá význam je dále držet nad vodou. Ať zkrachují. Jejich vliv na nezaměstnanost je jen regionální, ale v celorepublikovém měřítku to je jen kapka v moři.

Jsou naštěstí mezi námi i tací, kteří naopak v krizi vidí obrovský potenciál jak „zbohatnout“.

Ten kdo zůstává na pozoru a čeká na vhodnou příležitost, může skutečně z krize (ať už je jakkoli nafouknutá) vytěžit. A právě tito lidé pomohou ekonomice dostat se na nohy. Pro snazší a rychlý návrat k ekonomickému růstu nám pomůže více optimismu a nepropouštění.

Firmy si mnohdy neuvědomují, že propustit zaměstnance sebou v budoucnu nese náklady v podobě hledání nového až krize odezní. Není tedy snazší a pro ekonomiku méně drastické raději snížit úvazek všem zaměstnancům tak aby výdaje na mzdy klesly, ale aby všichni zaměstnanci mohli zůstat v práci? Matematicky se v obou případech sníží průměrná kupní síla obyvatel, ale v případě, kdy bychom problém řešili propouštěním, zhorší se tím nálada ve společnosti, zvýší kriminalita a také výdaje na sociální dávky. Je však otázka, zda legislativní rámec toto povoluje.

Média přitom opět udělali kus práce. Novináři v touze hledat články, které prodají výtisk už neví, co by napsali. Podílí se tedy nemalým vlivem na hloubce krize a částečně i na její délce. Média asi nemají zodpovědnost. Mnohdy si nedokáží uvědomit, že kvůli jejich článku se vytváří nálada ve společnosti, která se projeví i do rozhodování lidí, manažerů. Ale aby nebyla vina jen na médiích. Podnětem pesimistických článků jsou i sami politici nebo různé instituce, které zveřejňují odhady ekonomického růstu.

Krize bude tak velká, jak si ji sami připustíme. Ekonomický pesimismus tedy není na místě.

Jiří Rotschedl

